

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2022 – 2023

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Didactică

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Muzică bisericească și ritual VI			2.2. Cod disciplină	OLR5556		
2.3. Titularul activității de curs	Arhid. Lect. univ. dr. Daniel Mocanu						
2.4. Titularul activității de seminar	Arhid. Lect. univ. dr. Daniel Mocanu						
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	6	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					8
• Tutoriat					5
• Examinări					5
• Alte activități (exersări practice)					2
Total ore activități individuale					47

3.7 Total ore studiu individual	47
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio, pianină.</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop, sistem audio, pianină.</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C.1. Utilizarea adecvată a elementelor de limbaj muzical și imnografic.</p> <p>C.1.1. Identificarea elementelor caracteristice culturii și teoriei muzicii bizantine.</p> <p>C.1.2. Sintetizarea elementelor fundamentale ale cultului creștin.</p> <p>C.1.3. Analizarea diferitelor surse bibliografice referitoare la domeniul imnografic.</p> <p>C.1.4. Argumentarea rolului pe care-l are imnografia în cultul creștin.</p> <p>C.1.5. Analizarea elementelor de limbaj și de tehnică vocală, pe baza partiturii, pentru glasurile diatonice, cromatice și enarmonice.</p> <p>C.2. Explicarea principalelor învățături de credință extrase din domeniul imnografiei, în diferite contexte de analiză.</p> <p>C.2.1. Analizarea elementelor de limbaj imnografic.</p> <p>C.2.2. Sintetizarea principalelor caracteristici ale formelor poetice bizantine.</p>
	<p>CT. 1. Crearea structurii de asumare și realizare a strategiilor de muncă eficientă și responsabilă, în vederea creării unei deprinderi practice în domeniul imnografiei.</p> <p>CT.2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor.</p> <p>CT.3. Utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vedere formării și dezvoltării profesionale continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște principalele elemente de imnografie bizantină.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">- Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniile liturgică, catehetică.- Compararea unor elemente de limbaj imnografic în diferite contexte istorice.- Corelarea cunoștințelor teoretice cu noțiunile practice.- Dezvoltarea interesului pentru aprofundarea cunoștințelor imnografice în vederea permanentei devenirii spirituale.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Nr ore
Introducere în problematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
Poziția imnurilor creștine în cultul primelor veacuri	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Erezia și imnografia. Caracterul neliturgic al imnurilor din veacul al IV-lea. Doxologiile aflate în serviciul liturgic.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Troparul sau strofa singuratică în veacul al IV-lea. Poeziile Sfântului Grigorie de Nazianz. Mănăstirile și rezistența lor în fața imnurilor.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Poemul imnografic sau Condacul. Roman Melodul. Condacul Nașterii Domnului și alte condace. Imnul Acatist.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Canonul imnografic. Sofronie al Ierusalimului și Andrei Criteanul.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Canonul imnografic. Imnografia aghiopolită: Sfântul Ioan Damaschinul și Sfântul Cosma de Maiuma. Octoihul și Penticostarul.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Imnografia după iconoclastm. Imnografii studii. Mănăstirea Studion. Codificarea Mineelor. Imnografii veacului al XI-lea.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Imnografia și cărțile de ritual. Cataloage de imnografi. Codificarea cărților imnografice de ritual.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Imnurile din Liturgia catehumenilor și a credincioșilor. Unule-Născut. Trisaghionul. Imnul Heruvic. Axionul. Chinonicul.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
8.2. Seminar	Metode de predare	Nr ore
Introducere în problematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
Poziția imnurilor creștine în cultul primelor veacuri	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Erezia și imnografia. Caracterul neliturgic al imnurilor din veacul al IV-lea. Doxologiile aflate în serviciul liturgic.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Troparul sau strofa singuratică în veacul al IV-lea. Poeziile Sfântului Grigorie de Nazianz. Mănăstirile și rezistența lor în fața imnurilor.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1

Poemul imnografic sau Condacul. Roman Melodul. Condacul Nașterii Domnului și alte condace. Imnul Acatist.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Canonul imnografic. Sofronie al Ierusalimului și Andrei Criteanul.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Canonul imnografic. Imnografia aghiopolită: Sfântul Ioan Damaschinul și Sfântul Cosma de Maiuma. Octoihul și Penticostarul.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Imnografia după iconoclast. Imnografii studii. Mănăstirea Studion. Codificarea Mineelor. Imnografii veacului al XI-lea.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Imnografia și cărțile de ritual. Cataloage de imnografi. Codificarea cărților imnografice de ritual.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Imnurile din Liturgia catehumenilor și a credincioșilor. Unule-Născut. Trisaghionul. Imnul Heruvic. Axionul. Chinonicul.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră

9. Bibliografie generală

- Barbu-Bucur, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României în secolul XVIII și începutul secolului XIX și aportul original al culturii autohtone*. Teză de doctorat, cu o prefață de prof. univ. dr. Sigismund Toduță și o postfață de prof. univ. dr. Romeo Ghircioiașu, Editura Muzicală, București, 1990, 250 p.
- Bouvi, Edmond, *Poètes et Mélodes. Etude sur les origines du Rithme Tonique dans L'Hymnographie de l'Église Grecque*, Nimes, Paris, 1886.
- Braniște, Ene Pr. prof. dr., *Liturgica generală – cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină*, ediția a IV-a, îngrijită de pr. Eugen Drăgoi, Editura Partener, Galați, 2008.
- Chittister, Joan, Tickle Phyllis, *The Liturgical Year: The Ancient Practices Series*, Thomas Nelson Inc, 2009.
- Ciobanu, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. I-II, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1974, 1979.
- Conomos, D.E., *Byzantine Hymnography and Byzantine Chant*, Brookline, MA, 1984.
- De Matons, J. Grosdidier, *Romanos le Mélode et les origins de la poésie religieuse á Byzance*, Paris, 1977.
- Dicționar de termeni muzicali*, (volum Colectiv), Editura Științifică și enciclopedică, București, 1984.
- Donadeo, M., *L'anno liturgico bizantino*, Brescia 1991.
- Grăjdian, Vasile pr. prof., *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă – Aspecte de identitate a cântării liturgice*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2000.
- Ionescu, Gheorghe C., *Lexicon al celor care, de-a lungul veacurilor, s-au ocupat cu muzica bizantina in Romania - Compozitori, teoreticieni, muzicologi, dascali de psaltichie, copisti, interpreti*, prefață de Titus Moisesescu, Editura Diogene, București, 1994.
- Lossky, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*. Traducere de pr. Vasile Răducă, Editura Bonifaciu, 1998.
- Louth, Andrew, *St. John Damascene: Tradition and Originality in Byzantine Theology*, Oxford University Press, 2004 (În românește: *Ioan Damaschinul. Tradiție și originalitate în teologia bizantină*. Traducere de pr. prof. Ioan Ică sn. și diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, 2010).
- Moisil, Costin, *Geniu românesc vs. Tradiție bizantină. Imaginea cântării bisericești în muzicologia românească*, Editura Muzicală, București, 2016.
- Moreschini, Claudio, Enrico Norelli, *Istoria Literaturii creștine vechi grecești și latine, Volumul II/2: De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*, traducere de Hanibal Stănciulescu, ediție îngrijită de Ioan Florin Florescu, Polirom, 2004.
- Moreschini, Claudio, Enrico Norelli, *Istoria Literaturii creștine vechi grecești și latine. Volumul I: De la Apostolul Pavel până la epoca lui Constantin cel Mare*, traducere de Hanibal Stănciulescu și Gabriela Sauciu, ediție îngrijită de Ioan Florin Florescu, Polirom, 2001.
- Moreschini, Claudio, Enrico Norelli, *Istoria Literaturii creștine vechi grecești și latine. Volumul II/1: De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*, traducere de Hanibal Stănciulescu, ediție îngrijită de Ioan Florin Florescu, Polirom, 2004.
- Moreschini, Claudio, *Istoria filosofiei patristice*, traducere de Alexandra Cheșcu, Mihai Silviu Chirilă și Doina Cernica, Polirom, 2009.
- Piault, B., *La prière de l'Église*, Paris, 1958.
- Pitra, J. B., *Analecta sacra spicilegio Solesmensi parata*, Paris, 1876.
- Pitra, J. B., *L'hymnographie de l'Église grecque*, Imprimeria dela Civilità Cattolica, Rome, 1867.
- Pitra, J. B., *Spicilegium Solesmense Complectens Sanctorum Patrum*, Paris, Firmin-Didot Fratres, 1858.
- Schmemmann, Alexander, *Introducere în teologie liturgică*, traducere Vasile Bîrzu, Editura Sophia, București, 2002.
- Taft, Robert F., *Beyond East and West: Problems in Liturgical Understanding*, Washington, D.C. 1984.
- The Canterbury Dictionary of Hymnology*, J.R. Watson and Emma Hornby, editors, on-line edition: <https://hymnology.hymnsam.co.uk/>
- The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, vol.3, London, Washington D.C., Hong Kong, 1980, art. Byzantine Music Volume, Nashville, 1987.
- The Oxford Dictionary of Byzantium*, Vol. 2, New York-Oxford, 1991.
- Vasile Stanciu, *Cântați Domnului tot pământul cântări bisericești, pricesne, colinde, folosite la Sfânta Liturghie și la Paraclisul Maicii Domnului*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017.
- Vasile Stanciu, *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.
- Vasile Stanciu, *Muzica bisericească ortodoxă din Transilvania*, Ed. Presa Universitară, Cluj-Napoca, 1996.
- Vintilescu, Petre pr., *Despre poezia innografică din cărțile de ritual și cântare bisericească*, Editura Partener, Galați, 2006.
- Wellesz, Egon, *A history of Byzantine Music and Hymnography*, Oxford at the Clarendon Press, 1998.
- West, M. L., *Greek Metre*, Oxford at the Clarendon Press, 1988.
- Wilhelm, Christ von and M. Paronikas, *Anthologia graeca carminum christianorum*, Leipzig, 1871.

10 .Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o formă teoretico-practică de dobândire a competențelor innografice menite să corespundă activităților profesionale din sfera sistemului vocațional.

Conținutul unităților de învățare este conceput în urma consultării principalului angajator al absolvenților astfel încât competențele dobândite să corespundă activității profesionale.

În ce privește așteptările reprezentanților comunității epistemice, studenții care parcurg cursul sunt potențiali parteneri de dialog cu studenții din sistemul vocațional.

11. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	70%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Evaluarea activității muzicale practice în cadrul serviciilor liturgice</i>	10%
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Evaluarea exercițiilor de interpretare pe parcursul semestrului.</i>	20%
10.6 Standard minim de performanță: Cunoașterea principalelor etape de dezvoltare a muzicii bisericești și a innografiei bizantine. Cunoașterea vieții și activității a cel puțin un innograf.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

21.04.2022

Data avizării în catedră

Semnătura director de departament

.....